

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 13.9.2017.
SWD(2017) 501 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UČINKA

Priložen dokumentu

Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o ENISA-i (agenciji EU-a za kibersigurnost) i stavljanju izvan snage
Uredbe (EU) 526/2013 te o kibersigurnosnoj certifikaciji u području informacijske i
komunikacijske tehnologije („Akt o kibersigurnosti”)**

{COM(2017) 477 final}

{SWD(2017) 500 final}

{SWD(2017) 502 final}

A. POTREBNO DJELOVANJE

Što je problem i zašto?

Digitalne tehnologije i internet okosnica su gospodarstva i društva EU-a. Funkcioniranje glavnih djelatnosti u kritičnim gospodarskim sektorima, primjerice prijevozu, energetici, zdravstvu ili financijama, sve više ovisi o mrežnim i informacijskim sustavima. Internet stvari putem komunikacijskih mreža povezuje predmete i ljude. Ta nova stvarnost donosi jedinstvene mogućnosti, ali i opasnosti. Kiberincidenti su zaista sve češća pojava te je vjerojatno da će se njihova složenost, učestalost i opseg utjecaja – od pristupa osnovnim uslugama do demokratskih procesa – i dalje povećavati.

U tom su kontekstu utvrđeni sljedeći međusobno povezani problemi:

- fragmentacija politika i pristupa kibersigurnosti u državama članicama;
- raspršenost resursa i pristupa kibersigurnosti u institucijama, agencijama i tijelima EU-a;
- nedovoljna osviještenost građana i poduzeća o kiberprijetnjama i nedovoljna informiranost o sigurnosnim značajkama proizvoda i usluga informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) koje kupuju, uz sve veći broj različitih nacionalnih i sektorskih programa certificiranja.

Ti problemi utječu na ukupnu kiberotpornost EU-a i učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Što bi trebalo postići?

Ovom se inicijativom posebno nastoji:

1. povećati sposobnost i pripremnost država članica i poduzeća, posebno u pogledu kritične infrastrukture;
2. poboljšati suradnju i koordinaciju među državama članicama i institucijama, agencijama i tijelima EU-a;
3. povećati razinu sposobnosti EU-a kako bi se dopunilo djelovanje država članica, posebno u slučaju prekograničnih kiberkriza;
4. povećati osviještenost građana i poduzeća o pitanjima kibersigurnosti;
5. povećati opću transparentnost u pogledu kibersigurnosti IKT proizvoda i usluga radi jačanja povjerenja u jedinstveno digitalno tržište i digitalne inovacije;
6. izbjegavanje fragmentiranja programa certifikacije u EU-u i povezanih sigurnosnih zahtjeva i evaluacijskih kriterija po državama članicama i sektorima.

Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a?

Budući da digitalizacija i međupovezanost gospodarstva i društva imaju globalni domet, dimenzije problema znatno nadilaze državno područje jedne države članice. Zbog toga je potrebno djelovanje na razini Unije. Uzimajući u obzir postojeći kontekst i buduće scenarije,

može se zaključiti da pojedinačna djelovanja država članica i fragmentirani pristup kibersigurnosti, posebno njegova snažna prekogranična dimenzija, ne mogu povećati kolektivnu kiberotpornost Unije.

B. RJEŠENJA

Koje su opcije za postizanje ciljeva? Daje li se prednost određenoj opciji?

U ovoj se procjeni učinka razmatraju posebne opcije politike, uključujući preispitivanje Agencije Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost (ENISA) i sigurnosne certifikacije u području IKT-a.

Preispitivanje ENISA-e

Opcija 0 – **Polazni scenarij** – podrazumijeva zadržavanje *statusa quo*. ENISA-in mandat bi se produljio, dok bi njezini ciljevi i zadaće ostali uglavnom nepromijenjeni, pri čemu bi se uzele u obzir zadaće koje bi se ENISA-i povjerile naknadnim zakonodavstvom EU-a (npr. Direktivom o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava).

Opcija 1 – **Istek ENISA-ina mandata** (zatvaranje ENISA-e). Ta bi opcija dovela do zatvaranja ENISA-e na kraju njezina mandata (lipanj 2020.) i možda do redistribucije nadležnosti/aktivnosti na razini EU-a i/ili na nacionalnoj razini.

Opcija 2 – **„Reformirana ENISA”**. Ta bi se opcija temeljila na postojećem mandatu ENISA-e, koji bi se dopunjavao pojedinačnim izmjenama kako bi se uzeo u obzir razvoj situacije u području kibersigurnosti. Agencija bi stekla stalni mandat, koji bi se temeljio na sljedećim ključnim elementima: potpora razvoju i provedbi politike EU-a; izgradnja kapaciteta; znanje i informacije; zadaće povezane s tržištem; istraživanje i inovacije; operativna suradnja i upravljanje krizama.

Opcija 3 – **EU-ova agencija za kibersigurnost s punom operativnom sposobnošću**. Ta opcija podrazumijeva reformu ENISA-e objedinjenjem triju glavnih funkcija: 1. funkcije kreatora politike / savjetodavne funkcije; 2. funkcije centra za informacije i stručnost; i 3. funkcije tima za hitne računalne intervencije (CERT). Ta bi opcija u velikoj mjeri podrazumijevala istu promjenu opsega mandata kao i opcija 2. No uvele bi se nove zadaće u području odgovora na incidente i upravljanja krizama tako da bi Agencija pokrivala sve faze kibersigurnosnog ciklusa i bavila se sprječavanjem i otkrivanjem kiberincidenata te odgovorima na njih.

Certificiranje

Opcija 0 – **Polazni scenarij - bez promjena**. U skladu s tom opcijom Komisija bi zadržala *status quo* bez poduzimanja mjera politike ili zakonodavnih mjera.

Opcija 1 – **Nezakonodavne (neobvezujuće) mjere**. U skladu s tom opcijom Komisija bi iskoristila neobvezujuće instrumente politike (npr. komunikacije o tumačenju, potpora samoregulatornim inicijativama i aktivnostima normizacije na razini EU-a) kako bi se povećala transparentnost i smanjila fragmentacija.

Opcija 2 – **zakonodavni akt EU-a o proširenju sporazuma Skupine viših dužnosnika za sigurnost informacijskih sustava (SOG-IS) na sve države članice**. U okviru te opcije

Komisija bi predložila zakonodavni akt kojim bi se članstvo zakonski proširilo na sve države članice.

Opcija 3 – EU-ov opći okvir za sigurnosnu certifikaciju u području IKT-a. Ta opcija podrazumijeva uspostavu Europskog okvira za sigurnosnu certifikaciju u području IKT-a (uključujući skupinu stručnjaka koju bi činila nacionalna tijela) što je više moguće na temelju postojećih programa sigurnosne certifikacije u području IKT-a. Uspostavom okvira omogućilo bi se uvođenje EU-ovih certifikacijskih programa koji će biti prihvaćeni u svim državama članicama.

Najprihvatljivija opcija jest kombinacija opcije 2 u pogledu ENISA-e i opcije 3 u pogledu certificiranja.

Tko su dionici? Tko podržava koju opciju?

Može se zaključiti da velika većina dionika iz svih kategorija (države članice, industrija, institucije EU-a, istraživačka zajednica) koji su sudjelovali u savjetovanju pozdravljaju najprihvatljiviju opciju jer podržavaju jačanje ENISA-e i stvaranje Europskog okvira za sigurnosnu certifikaciju u području IKT-a.

Konkretno, postoji konsenzus o tome da je (kao minimum) potrebna agencija EU-a koja će imati stalni mandat, dobro funkcionirati, raspolagati dostatnim resursima i imati ovlasti za suočavanje s postojećim i budućim izazovima u području kibersigurnosti. Dionici se općenito slažu i oko stvaranja dobrovoljnog nadogradivog europskog okvira.

Kad je riječ o industriji, to rješenje za certificiranje podržavaju poduzeća koja već podliježu zahtjevima za certificiranje i koja bi imala koristi od EU-ova mehanizma utemeljenog na uzajamnom priznavanju certifikata. Podržavaju ga i MSP-ovi, koji snose ili bi snosili najteži teret u slučaju da u različitim državama članicama moraju proći različite certifikacijske postupke. Neke države članice, posebno one s manjim resursima, i pojedini predstavnici industrije i institucija EU-a izrazili su pozitivno mišljenje i za opciju 3 u pogledu ENISA-e.

C. UČINCI NAJPRIHVATLJIVJE OPCIJE

Koje su prednosti najprihvatljivije opcije (odnosno glavnih opcija ako ne postoji najprihvatljivija opcija)?

U skladu s najprihvatljivijom opcijom, EU bi imao agenciju koja bi pružala pomoć državama članicama, institucijama EU-a i poduzećima u područjima u kojima bi to donijelo najveću dodanu vrijednost. Ta područja obuhvaćaju: potporu provedbi Direktive o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava; razvoj i provedbu politika; informacijsko znanje i osviještenost; istraživanje; operativnu suradnju i krize; tržište. Konkretno, ENISA bi podupirala politike EU-a povezane sa sigurnosnom certifikacijom u području IKT-a tako što bi osiguravala administrativno održavanje i tehničko upravljanje za europski okvir u tom području. Tim će se okvirom zapravo uspostaviti pravila za upravljanje sigurnosnom certifikacijom u području IKT-a u EU-u, kojima bi se promicao sustav uzajamnog priznavanja certifikata izdanih u državama članicama. Kombinacija tih opcija smatra se najprihvatljivijim rješenjem za EU u cilju postizanja sljedećih utvrđenih ciljeva: povećanja sposobnosti u području kibersigurnosti; pripremnosti; suradnje; osviještenosti; transparentnosti i izbjegavanja fragmentacije tržišta. Ta

je opcija ujedno i najusklađenija s prioritetima politika jer se temelji na strategiji za kibersigurnost i povezanim politikama (npr. Direktiva o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava) i sa strategijom jedinstvenog digitalnog tržišta. Nadalje, ta opcija omogućuje postizanje ciljeva iskorištavanjem razumne količine resursa.

Kolike troškove podrazumijeva najprihvatljivija opcija (odnosno glavne opcije ako ne postoji najprihvatljivija opcija)?

Iako bi dobila nove zadaće, „reformirana ENISA” i dalje bi bila agilna organizacija. Potrebni financijski doprinos iz proračuna EU-a bio bi veći od sadašnjeg, ali još znatno manji od onoga drugih agencija koje djeluju u kritičnim područjima.

Stvaranje Europskog okvira za sigurnosnu certifikaciju u području IKT-a ne bi podrazumijevalo dodatne početne troškove industrije (uključujući MSP-ove). Dapače, omogućio bi znatne uštede za poduzeća koja već certificiraju svoje proizvode ili koja su spremna provoditi sigurnosno certificiranje te bi pozitivno utjecao na njihovu konkurentnost u cijelom svijetu. S druge strane, bile bi potrebne određene proračunske obveze kako bi se osiguralo održavanje okvira, što bi se, kad je riječ o tehničkim i tajničkim poslovima, uglavnom osiguralo modelom „reformirane ENISA-e”.

Hoće li to znatno utjecati na nacionalne proračune i uprave?

Ne. Troškovi povezani s jačanjem ENISA-e pokrili bi se uglavnom iz proračuna EU-a, dok bi države članice i dalje imale mogućnost pružanja dobrovoljnog financijskog doprinosa Agenciji. Kad je riječ o certificiranju, glavni utjecaj na nacionalne proračune i uprave proizlazio bi iz osnivanja tijela za certificiranje, gdje je to primjereno.

Hoće li biti drugih bitnih učinaka?

Ne.

Proporcionalnost

Najprihvatljivija opcija uključuje uravnotežene mjere koje se smatraju potrebnima za postizanje predmetnog cilja i ne uzrokuju prekomjerno opterećenje za relevantne dionike. U tom svjetlu smatra se da je ova inicijativa u skladu s načelom proporcionalnosti.

D. DALJNI KORACI

Kad će se politika preispitati?

Predloženo je da se prva evaluacija provede pet godina nakon što pravni instrument stupi na snagu. Komisija će Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o svojoj evaluaciji, zajedno s prijedlogom njegova preispitivanja bude li to potrebno. Daljnje evaluacije provodit će se svakih pet godina.